

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kfv.VI.37.838/2018/10.

A tanács tagjai: Dr. Sperka Kálmán a tanács elnöke, Dr. Vitál-Eigner Beáta előadó bíró, Dr. Sugár Tamás bíró

A felperes: felperes neve

A felperes képviselője: Dr. ... ügyvéd

Az alperes: alperes neve

Az alperes képviselője: Dr. ... kamarai jogtanácsos

A per tárgya: versenyügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: a felperes

A felülvizsgálati kérelem száma: 7.

Az elsőfokú bíróság neve, határozatának kelte és száma: Fővárosi Törvényszék 2018. május 15-én kelt 13.K.700.481/2018/6. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 13.K.700.481/2018/6. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, az alperes Vj/22-685/2015. számú végzését megsemmisíti.

A kereseti és felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az alperes 2015. április 21-én versenyfelügyeleti eljárást indított - többek között - az ... Kft.-vel (a továbbiakban: Kft.) szemben, a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 11. § (1) bekezdésében előírt tilalom, valamint az Európai Unió Működéséről

Szóló Szerződés 101. cikk (1) bekezdésében, illetve annak az a) pontjában foglalt tilalom feltételezett megsértése miatt.

- [2] A versenyfelügyeleti eljárásban a felperest, mint az eljárás alá vont Kft. volt munkavállalóját az alperes tanúként hallgatta meg. Az alperes a Vj/22-104/2015. számú végzésével a felperes kérelmének helyt adva elrendelte a felperes, mint tanú személyazonosító adatainak és lakcímének zárt kezelését. A végzés rögzíti, hogy a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 39/
A. § (3)-(5) bekezdései szerint a természetes személyazonosító adatokat és a lakcímet a hatóság az ügy iratai között elkülönítve, zártan kezeli.
- [3] Az alperes a felperes tanúvallomásában előadottakat a vizsgálati jelentésben és az előzetes álláspontban is bizonyítékként értékelte.
- [4] A 2017. december 4. napjára kitűzött tárgyalást megelőzően az eljárás alá vont Kft. indítványozta a felperes tanúkenti meghallgatását. Erre vonatkozó beadványához csatolta a felperes közjegyző által aláírt, 2017. november 30-én kelt nyilatkozatát, amely szerint az adatainak zárt kezelésére vonatkozó kérelmét visszavonja, tekintettel arra, hogy az okafoggyottá vált. E nyilatkozatára figyelemmel kifejezetten hozzájárul, hogy a versenyfelügyeleti eljárásban lefolytatott tanúmeghallgatásáról készült jegyzőkönyv tartalmát az eljárásban részt vevők megismerhessék, és kész újabb tanúvallomást tenni a nélkül, hogy a hatóság a személyazonosító adatait zártan kezelné.
- [5] A fentieket követően az alperes a 2018. február 5. napján kelt Vj/22-685/2015. számú végzésével a felperessel szemben 50.000.-forint eljárási bírságot szabott ki. Indokolása szerint a közigazgatási hatósági eljárásban a valós tényállás feltárása nemcsak elsődleges fontosságú az eljárás eredményessége szempontjából, hanem a Ket. 50. § (1) és (6) bekezdései szerint törvényi kötelezettsége is. E célt szolgálja a Ket. 53. § (1) bekezdése szerinti tanúmeghallgatás lehetősége is. A felperes az által, hogy a hatóság tudta nélkül, adatai zárt kezelési időszakában, jobb tudomása ellenére az eljárás alá vont Kft.-vel került kapcsolatba, miközben ismerte annak eljárásjogi helyzetét és kiemelt szerepét, a valós tényállás feltárásának megghiúsítására irányuló cselekményt követett el. Azzal, hogy elfogulatlan eljárásjogi helyzetét az egyik eljárás alá vont előtt adta fel, olyan módon kompromittálta magát, amely a tanúkenti bizonyítással össze nem férő helyzetet, a tanú elfogultságát eredményezte.
- [6] A bírság összegének megállapításakor a jogellenes magatartást súlyos fokúnak minősítette, mivel a felperesi tanú a tényállás-tisztázása szempontjából kiemelt jelentőséggel bír, magatartása oda vezetett, hogy tőle a továbbiakban elfogulatlan vallomástétel nem várható, és az általa a továbbiakban elmondottak bizonyítékként nem vehetők figyelembe. Tőle az lett volna elvárható, hogy

nyilatkozatát a hatóságnál terjessze elő, kapcsolatot ne létesítsen az eljárás alá vont Kft.-vel.

A kereseti kérelem

- [7] A felperes keresetében a végzés megsemmisítését, másodlagosan annak megváltoztatását és a bírság mellőzését kérte.

Az elsőfokú ítélet

- [8] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.
- [9] Indokolása szerint a védettséget megalapozó körülményekben idő közben változás állhat be, a kérelmet alátámasztó okok oka fogyottá válhatnak. Ezen megváltozott körülmények felismerésének és az eljáró hatóság felé történő bejelentésnek azonban éppúgy elfogulatlannak kell lennie, mint egy tanúvallomásnak. A felperes a vallomástételt a saját személyes biztonságának megőrzése és a jövőbeli munkalehetőségei miatt azzal a feltétellel vállalta, hogy a vallomásából a felek a személyére nem tudnak következtetni, előttük a kiléte rejtve marad. A felperes nem azon felismerés eredményeként kezdeményezte az adatai zárt kezelésének visszavonását, hogy a helyzetében bekövetkezett változások miatt a továbbiakban védett státusz nélkül is képes elfogulatlan vallomást tenni, éppen ellenkezőleg, a védett státuszát az eljárás alá vont vállalkozás előtt fedte fel anélkül, hogy e védettséget a hatóság korábban feloldotta volna, a védettség megszüntetését pedig az eljárás alá vont Kft. javaslatára kezdeményezte.
- [10] Az adatok zárt kezelését elrendelő végzésben idézett Ket. 39/A. §-ának rendelkezéséből a felperes pontos tudomással bírt arról, hogy a védettség őt minden eljárás alá vonttal szemben megilleti, a hatóságnak pedig jogszabályi kötelezettsége e védettség biztosítása. Ebből következően a védelem fennállásáig/feloldásáig nem a tanú döntésének függvénye, hogy a védettséget mely eljárás alá vonttal szemben tartja fenn, a védettségét mely eljárás alá vont vállalkozás előtt fedi fel. A tanú elfogulatlanságának fokmérője az is, hogy az egyes, a tanúvallomással összefüggő cselekményeit is befolyástól mentes és nem az eljárás alá vont vállalkozással egyeztetve és közreműködésével végzi.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [11] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a közigazgatási végzés megsemmisítését, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára való utasítását kérte. Állította, hogy a támadott ítélet a Tpv. 61. § (1) bekezdésébe ütközik.
- [12] Álláspontja szerint sem az alperesi hatósági eljárásban, sem a törvényszéki eljárásban nem volt helye a felperes elfogultsága

megállapításának, az erre vonatkozó állítás alaptalan. Közzétett bírósági határozatokra utalással hangsúlyozta, hogy a tanúk elfogultsága előzetesen nem vizsgálható. A konkrét esetben a saját körülményeiben álltak be változások, a saját belátása szerint döntött úgy, hogy az adatainak zárt kezelése okafogyottá vált.

- [13] Álláspontja szerint nem volt kötelessége titokban tartani védett státuszát. Megjegyezte, hogy ilyen kötelességről nem is volt tudomása, ezzel kapcsolatban a Ket. 5. § (1) bekezdése szerinti tájékoztatást nem kapta meg, mint ahogy arról sem oktatták ki, hogy védett státuszával összefüggő magatartása milyen esetekben vezethet eljárási bírsághoz. Arra, hogy ebben az esetben hogyan kellett volna egyébként eljárnia, a Ket. sem tartalmaz előírást.
- [14] Okfejtése, hogy nem vált elfogulttá önmagában azért, mert védett státuszát felfedte. Az ítélet nem adta indokát annak, hogy milyen objektív körülmények alapján jutott mégis arra a következtetésre, hogy magatartása elfogultságot eredményezett.
- [15] Kiemelte, hogy eljárási bírság kiszabását eljárási kötelezettség megszegése alapozhat meg. Ugyanakkor a tanúnak nincs olyan eljárási kötelezettsége, hogy elfogulatlan legyen, illetve hogy ne válhasson elfogulttá. A tanúnak igazmondási kötelessége van, illetve a vallomástétel elején nyilatkoznia kell arról, hogy elfogult-e, de a vélt vagy valós elfogultsága, illetve elfogulatlansága tekintetében semmilyen kötelesség nem terheli. Jogállami keretek között ez nem is terhelheti, hiszen az a tanú szubjektív tudattartalmának jogi szabályozását jelentené. Az elfogulttá váláshoz vezető magatartások tilalmazása és szankcionálása alkotmányjogi kérdéseket is felvet.
- [16] Érvelése szerint a tanúnak joga van ahhoz, hogy nyíltan tanúskodjon akkor is, ha a védettségre okot adó hátrányra már nem számíthat, de akkor is ha egyébként hátrány érheti.
- [17] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kfv. VI. 37.838/2018/2. számú végzésével befogadta.
- [18] Az alperes ellenkérelmében az elsőfokú ítélet hatályában fenntartását indítványozta. Jogértelmezése alátámasztására hivatkozott az Alkotmánybíróság 7/2019. (III.1.) AB határozatára (a továbbiakban: AB határozat) is.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [19] A felülvizsgálati kérelem alapos.
- [20] A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 120. § (5) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során, a jogerős határozat meghozatalakor rendelkezésre álló iratok és bizonyítékok alapján dönt.
- [21] A Kúria szerint az elsőfokú bíróság a jogvita elbírálásához szükséges mértékben, helyesen tárta fel az irányadó tényállást, ám a vonatkozó jogszabályi rendelkezések és egyes tényállási elemek helytelen értelmezése folytán téves következtetésre jutott az

alperesi határozat jogszerűségét illetően.

- [22] A Ket. 50. § (1) bekezdése szerint a hatóság köteles a döntéshozatalhoz szükséges tényállást tisztázni. Ha ehhez nem elegendők a rendelkezésre álló adatok, bizonyítási eljárást folytat le. Az 53. § (1) bekezdése kimondja, hogy az ügyre vonatkozó tény tanúval is bizonyítható. Az 54. § (1) bekezdése értelmében a tanúnak nyilatkoznia kell arról, hogy az ügyfelekkel milyen viszonyban van, nem elfogult-e. A tanú esetleges elfogultságát megalapozó tényt a nyilatkozat alapján a jegyzőkönyvben kell rögzíteni. A tanút figyelmeztetni kell jogaira, kötelességeire és a hamis tanúzás jogkövetkezményeire.
- [23] A Ket. 39/A. § (1) bekezdése szerint erre irányuló indokolt kérelem esetén a hatóság elrendeli a tanú természetes személyazonosító adatainak és lakcímének zárt kezelését, ha valószínűsíti, hogy őt az eljárásban való közreműködése miatt súlyosan hátrányos következmény érheti.
- [24] A Tpt. 61. § (1) bekezdése értelmében eljárási bírság szabható ki azzal szemben, aki az eljárás során olyan cselekményt végez, vagy olyan magatartást tanúsít, amely a valós tényállás feltárásának megghiúsítására irányul.
- [25] A megalapozott döntés feltétele a valósághű tényállás feltárása. A tényállás felderítése, ennek körében a bizonyítási eljárás lefolytatása az alperes feladata. Az ügyre vonatkozó tény fennállása vagy fenn nem állása tanúvallomással is bizonyítható. A tanút megjelenési, vallomástételi és igazmondási kötelezettség terheli. A tanúvallomás értékelése, ennek körében a tanúvallomás hitelessége, a tanú elfogultsága, stb. a tényállás megállapításához tartozó kérdés, annak eredménye az ügy érdemére lesz kihatással. Mindennek semmi köze ahhoz, hogy a vallomásával bizonyítékot szolgáltatató tanú adatait a hatóság miként kezeli.
- [26] Az adatok zárt kezelésének célja az, hogy a vallomást/nyilatkozatot tevő személy az általa előadottakkal, mint bizonyítékkal hozzájáruljon a valósághű tényállás megállapításához, ugyanakkor emiatt őt hátrány ne érje. Ez a védettség az érintett személy kifejezett, megindokolt kérelmére rendelhető el. A tanúvédelem a hatósági eljárásban a tanút megillető jogosultság, amely a hatóság számára jelent eljárási kötelességet; biztosítani kell a tanú anonimitását.
- [27] Az adatok zárt kezelésére vonatkozó eljárási szabályok az adatok zárt kezelésének időtartamáról, megszüntetéséről nem rendelkeznek, ez azonban nem zárja ki azt, hogy az adatok zárt kezelésének feloldására ne lenne jogszerű lehetőség. A tisztességes eljárás éppen azt követeli meg az érintettől, hogy amennyiben a Ket. 39/A. § (1) bekezdésében foglalt súlyos hátrányos következményekkel való fenyegetettség már nem áll fenn, akkor maga kérje a zárt adatkezelés megszüntetését.
- [28] A tényállás felderítése a hatóság feladata, ehhez az ügyfelek bizonyítékokkal, bizonyítási indítványokkal járulhatnak hozzá. Ha ennek körében tanúbizonyítást indítványoznak, akkor jogos érdekük

fűződik ahhoz, hogy igazolják azt is, a tanúvallomás-tételnek nincs akadálya. Az adatok zárt kezelésének megszüntetésére, feloldására vonatkozó részletező eljárási szabály hiányában nem kifogásolható, ha az adatok zárt kezelésére vonatkozó kérelmet visszavonó nyilatkozatot a bizonyítási indítványt előterjesztő ügyfél nyújtja be a hatósághoz. Önmagában az, hogy a felperes kérelmét visszavonó nyilatkozatot nem a felperes és nem az alperesnél terjesztette elő, konkrét jogsértést nem valósít meg.

- [29] A zárt adatkezelés joghatása az, hogy a tanú anonim marad az eljárásban, adatait nem lehet megismerni. Ennek biztosítása a hatóság kötelezettsége, e körben a védett személynek kötelessége nincs. Nem köteles ezt titokban tartani, ő tudja azt, hogy a feltételezett hátránnyal való fenyegetettség kivel szemben merülhet fel. Különösen nem lehet követelmény a titokban tartás akkor, ha a körülmények megváltozása folytán annak megszüntetését kéri az érintett. Azzal tehát, hogy a felperes nem titkolta az eljárás alá vont ügyfél előtt az adatai zárt kezelésének tényét, jogszabálysértést nem követett el.
- [30] Ez az érvelés összhangban áll az AB határozattal is, hiszen abban az Alkotmánybíróság azt mondta ki, hogy a védett tanú státusz megszüntetésének abban az esetben van helye, ha azt a védett tanú maga kéri. Jelen esetben a felperes maga kérte védett státuszának megszüntetését azzal, hogy az adatainak zárt kezelése iránti kérelmét visszavonta. Ehhez képest az eljárás alá vont ügyfél a felperes tanúmeghallgatására tett indítványt.
- [31] Eljárási bírság eljárási szabály megsértése esetén szabható ki. A Tptv. 61. § (1) bekezdése értelmében ilyennek minősül a valós tényállás feltárásának megghiúsítására irányuló cselekmény. Az alperes a felperes elfogulatlanná válását minősítette a valós tényállás feltárásának megghiúsítására irányuló cselekménynek.
- [32] A tanú elfogultsága, vagy elfogulatlansága nem eljárási kérdés. A tanú köteles igazat mondani, de nincs olyan kötelezettsége, hogy az eljárásban elfogulatlan legyen. A tanú esetleges elfogultságát a vallomás tartalma alapján, a bizonyítékok értékelése során, a tényállás megállapítása körében lehet megállapítani. Az elfogultság nem az adatok zárt kezeléséhez tartozó kérdés, a tanú lehet elfogulatlan és elfogult is, az adatainak kezelésétől függetlenül.
- [33] Minden alapot nélkülöz ezért az az alperesi megállapítás, miszerint a felperes elfogultságához vezetett az, hogy védett státuszát az eljárás alá vont ügyfél előtt felfedte.
- [34] A felperes korábban az eljárás alá vont ügyfél munkavállalója volt. Az, hogy a közöttük lévő kapcsolat esetleges változása a tanúvallomás tartalmát, a felperes igazmondását befolyásolta-e vagy sem, csak a tanúvallomás ismeretében értékelhető, az erre vonatkozó megállapítás feltételezéseken nem alapulhat.
- [35] Az adatok zárt kezelésének megszüntetésével a felperes nyíltan tud tanúvallomást tenni, a vallomástételnél az eljárás alá vont ügyfelek is jelen lehetnek. Ez a helyzet a tényállás tisztázását nem hátráltatja, a közvetlenség rugalmasságot, az ügyintézés

gyorsítását segíti elő.

- [36] A kifejtettekre figyelemmel a Kúria a Kp. 121. § (1) bekezdése, 115. § (2) bekezdése, 99. § (3) bekezdése és 89. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltak alkalmazásával az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és az alperes végzését megsemmisítette.

A döntés elvi tartalma

- [37] *A védett státuszú személy kérheti az adatai és lakcíme zárt kezelésének megszüntetését, feloldását. Az adatok zárt kezelésének biztosítása a hatóság feladata, erre vonatkozóan az érintettnek titoktartási kötelezettsége nincs. A tanú elfogultsága csak a vallomás tartalmának ismeretében, annak értékelésével állapítható meg. A tanú elfogulatlansága nem eljárási kötelesség, ezért önmagában a tanú elfogultságának bizonyítása sem alapozza meg az eljárási bírság kiszabását.*

Záró rész

- [38] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 115. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó 107. § (1) bekezdésének megfelelően tárgyaláson bírálta el.
- [39] A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt kereseti és felülvizsgálati eljárási illeték - figyelemmel az alperes személyes illetékmentességére - a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 102. § (6) bekezdése szerint az állam terhén marad.
- [40] A felperes a Pp. 81. § (1) bekezdésének megfelelően perköltsége megtérítését felszámítással nem kérte, ezért erről a Kúriának rendelkeznie nem kellett a Pp. 82. § (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően.
- [41] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

Budapest, 2019. november 13.

Dr. Sperka Kálmán s.k. a tanács elnöke, Dr. Vitál-Eigner Beáta s.k. előadó bíró; Dr. Sugár Tamás s.k. bíró

A kiadmány hitelével:
tisztviselő